

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 250/07-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. januára 2008 v senáte zloženom z predsedu Jána Auxta a zo sudcov Ľubomíra Dobríka a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť Mgr. A. H., K., zastúpenej advokátom JUDr. J. Č., Advokátska kancelária, K., vo veci namietaného porušenia jej základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 738/2002 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Mgr. A. H. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 738/2002 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Košice I p r i k a z u j e v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 738/2002 konať bez zbytočných prietáhov.

3. Mgr. A. H. p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie v sume 100 000 Sk (slovom stotisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Košice I p o v i n n ý zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Košice I j e p o v i n n ý uhradiť Mgr. A. H. trovy konania v sume 6 296 Sk (slovom šesťtisícdeväťdesiatšesť slovenských korún) do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu na účet jej právneho zástupcu, advokáta JUDr. J. Č., Advokátska kancelária, K.

5. Vo zvyšnej časti sťažnosti Mgr. A. H. n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. júla 2007 doručená sťažnosť Mgr. A. H., K. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 738/2002. Sťažovateľka svoju sťažnosť doplnila podaním doručeným ústavnému súdu 25. septembra 2007.

Po prijatí sťažnosti 27. septembra 2007 uznesením ústavného súdu č. k. III. ÚS 250/07-9 na ďalšie konanie ústavný súd vyzval 7. novembra 2007 predsedu okresného súdu, aby sa k sťažnosti vyjadril, aby zaslal predmetný súdny spis a aby oznámil, či súhlasí s upustením od ústneho pojednávania vo veci. Vyjadrenie predsedu okresného súdu spolu s vyžiadaným súdnym spisom bolo ústavnému súdu doručené 6. decembra 2007.

V doručenom vyjadrení predseda okresného súdu podal stručný prehľad úkonov v posudzovanom konaní a na základe tohto prehľadu skonštatoval, že okresný súd

„od 16. 9. 2002 do 22. 1. 2007 neurobil vo veci žiadny úkon, pričom plynulému prerokovaniu veci nebránila žiadna zákonná prekážka“. Zdôraznil, že v predmetnej veci sa vystriedali traja zákonní sudcovia, čo však „neospravedlňuje nečinnosť súdu vo vzťahu k účastníkom konania“. Od 22. januára 2007 okresný súd vo veci pravidelne a bez prieťahov koná. V závere svojho vyjadrenia predseda okresného súdu oznámil, že súhlasí, aby sa vec prerokovala bez ústneho pojednávania.

Právny zástupca sťažovateľky reagoval na základe výzvy z 10. decembra 2007 na vyjadrenie predsedu okresného súdu podaním doručeným ústavného súdu 17. decembra 2007, v ktorom uviedol, že spolu so sťažovateľkou trvajú na podanej sťažnosti a súhlasia s rozhodnutím o nej bez ústneho pojednávania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby v zásade neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím sa vytvára právna istota. Preto pre splnenie ústavného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval (III. ÚS 154/06, I. ÚS 76/03).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitost' veci, správanie účastníka konania a postup okresného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre s'ťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

Základnými kritériami na hodnotenie veci ako zložitej je skutkový stav veci a platná právna úprava relevantná na rozhodnutie o veci (II. ÚS 26/95). Predmetné konanie vedené okresným súdom, v rámci ktorého s'ťažovateľka namieta zbytočné priet'ahy, možno hodnotiť ako konanie, ktoré po právnej stránke nie je zložité, hoci priebeh dokazovania môže so sebou priniesť väčšiu časovú náročnosť na objasnenie skutočného stavu veci. Ide o občianskoprávny spor, ktorého cieľom je rozhodnúť o prípadnej neplatnosti zmluvy o prevode vlastníctva nebytového priestoru. Cieľom dokazovania v predmetnom súdnom konaní je zistenie, či nehnuteľnosť, ktorá je predmetom spornej zmluvy, je bytovým priestorom alebo nebytovým priestorom a či tvorí príslušenstvo bytu, ktorého je s'ťažovateľka bezpodielovou spoluvlastníčkou. Takéto objasňovanie skutočného stavu veci nemôže podľa názoru ústavného súdu pri vhodnej voľbe dôkazných prostriedkov za žiadnych okolností spôsobiť v konaní komplikácie, ktoré budú mať za následok trvanie sporu v dĺžke viac ako 5 rokov.

Pri posudzovaní druhého kritéria používaného na hodnotenie prípadných zbytočných priet'ahov v konaní ústavný súd dospel k záveru, že správanie s'ťažovateľky, resp. jej právnych zástupcov v žiadnom prípade neprispelo k celkovej dĺžke konania. S'ťažovateľka i jej právni zástupcovia poskytovali okresnému súdu v priebehu konania požadovanú súčinnosť, na výzvy okresného súdu reagovali riadne a včas.

Z podkladov tvoriacich prílohy ústavnej sťažnosti i z vyžiadaného súdneho spisu vyplýva, že sťažovateľka adresovala 15. júna 2007 okresnému súdu podanie označené ako „*Sťažnosť proti porušovaniu práva na verejné prerokovanie bez zbytočných prietahov*“. Ústavný súd považuje takúto sťažnosť za právny prostriedok, ktorý sťažovateľke účinne poskytuje na ochranu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Postup okresného súdu ako tretie kritérium na posúdenie porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zhodnotil ústavný súd ako postup, ktorý vykazoval zbytočné prietahy.

Postup okresného súdu sa vyznačoval výrazným obdobím súvislej nečinnosti, a to v čase od 16. septembra 2002, keď okresný súd uznesením zamietol návrh na vydanie predbežného opatrenia, do 24. januára 2007, keď okresný súd uložil odporcom v predmetnom konaní písomne sa vyjadriť k návrhu na začatie konania. Okresný súd síce listom z 31. marca 2005 oznámil účastníkom konania predpokladaný termín pojednávania (II. polrok roku 2005), avšak vzhľadom na to, že termín pojednávania nakoniec nariadený nebol, považoval ústavný súd tento úkon okresného súdu iba za formálne rešpektovanie ustanovenia § 372k ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“). Nečinnosť okresného súdu v uvedenom období predstavovala viac ako 4 roky a 4 mesiace.

Ústavný súd v postupe okresného súdu zistil aj kratšie obdobie nečinnosti od 30. januára 2007, keď bolo nariadené pojednávanie, do 25. júna 2007, keď okresný súd doručil žalobcom vyjadrenia odporcov k žalobnému návrhu (takmer 5 mesiacov). Aj samotné nariadenie pojednávania 30. januára 2007 považoval ústavný súd za procesný úkon nezbavujúci okresný súd zodpovednosti za nečinnosť, ktorá po tomto úkone nasledovala, pretože termín pojednávania bol určený až na 27. jún 2007.

Na základe zistenia ústavného súdu sa po tomto termíne uskutočnilo len jedno pojednávanie, a to 28. septembra 2007, ktoré bolo odročené na neurčito. V súčasnosti plynie

lehota určená do 10. februára 2008, ktorú určil okresný súd Bytovému podniku mesta Košice na doručenie písomností.

Ústavný súd zistil, že v postupe okresného súdu sa vyskytli len dve už uvedené obdobia súvislej nečinnosti, ich celková dĺžka (4 roky a 10 mesiacov) však vzhľadom na dĺžku trvania predmetného konania (5 a pol roka) jednoznačne dosahuje ústavnoprávnu relevanciu vyžadujúcu vyslovenie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy (1. bod výroku nálezu). Konanie okresného súdu v predmetnej veci tak ústavný súd kvalifikuje ako konanie vykazujúce zbytočné prietahy.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Sťažovateľka v petite svojej sťažnosti navrhla takéto rozhodnutie, preto ústavný súd prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietáhov (2. bod výroku nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Pretože ústavný súd rozhodol o porušení základného práva sťažovateľky garantovaného jej čl. 48 ods. 2 ústavy, zaoberal sa aj jej žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Ústavný súd pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení vzal do úvahy najmä charakter predmetu konania, obdobie právnej neistoty sťažovateľky, jej správanie počas predmetného konania, a aj skutočnosť, že vo veci zistil porušenie základného práva.

Sťažovateľka žiadala priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 200 000 Sk. Ústavný súd v okolnostiach posudzovaného prípadu považuje za primerané priznať jej sumu 100 000 Sk (3. bod výroku nálezu).

Pri určovaní primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo záujmu ochrany ústavnosti a zo zásad spravodlivosti, o ktoré sa opiera ESLP, keď priznáva spravodlivé zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd aplikovaného na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa ústavný súd riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia nie je prípadná náhrada škody.

IV.

Podľa § 36 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom JUDr. J. Č. Advokát vykonal dva úkony právnych služieb, a to prevzatie a prípravu zastupovania a písomné podanie (sťažnosť). Obidva úkony boli vykonané v roku 2007. Podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) prislúcha ako základná tarifa podľa ustanovení § 11 ods. 2 vyhlášky 1/6 z výpočtového základu (§ 1 ods. 3 vyhlášky, t. j. zo sumy 17 822 Sk za úkony v roku 2007), čo predstavuje za jeden úkon v roku 2007 odmenu v sume 2 970 Sk. K tejto sume bolo potrebné pripočítať režijný paušál za dva úkony právnej pomoci, teda dvakrát 178 Sk. Ústavný súd tak priznal sťažovateľke náhradu trov právneho zastúpenia v uplatnenej sume 6 296 Sk (4. bod výroku nálezu), pričom okresný súd je povinný zaplatiť

ju na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. januára 2008